

שבת קכה. (המשנה בתחתית העמוד) עד קכו: (סוף הפרק)

ביאורי מושגים

סתמת חלון ונעילת דלת בעזרת מוט - המשנה ובעקבותיה הגמרא דנות בשאלה מתי פעולות אלו הינן בניה ומתי לא. ברור שאם משהו סותם חלון או נועל דלת לצמיתות - זהו בניין קבע האסור. המחלוקת היא רק כשמוסיף דבר ארעי.
הר"ף ובעקבותיו השו"ע קיבלו את פסקו של רב עמרם שהתיר לשים חלון וחלקו על פסקו של ר' יוחנן שהתיר לשים נגר. הרא"ש מסביר שנגר הוא דבר קבוע יותר מאשר סתמת חלון.

משנה

אבו הנמצאת בתוך דלי:
אם האבן תקועה - היא נחשבת חלק מהדלי ומותר לטלטלה.
אם האבן לא תקועה - היא עצמאית ואסור לטלטלה.

ענף גפן:
אם הוא קשור לכך - מותר להשתמש בו כדי למלות את הכד.
אם הוא לא קשור - אסור להשתמש בו.

כיסוי של חלון:
ר"א: מותר לסתום בו את החלון רק אם הוא קשור לחלון ומיועד לכך.
חכמים: בין כך ובין כך מותר.

הר"א: המשנה דורשת מעשה כדי להגדיר את החפץ ככלי. זאת בניגוד לשיטת רשב"ג שקבע כי מספיקה מחשבה כדי להגדיר חפץ ככלי.

דחיה: גם המשנה סוברת שעקרונית מספיקה מחשבה, אלא שכאן יש מקרה מיוחד:
אפשרות א': הענף עודנו מחובר ולכן לא מספיקה מחשבה.
אפשרות ב': אנו חוששים שיקטום את הענף.

במה נחלקו ר"א וחכמים:
ר"א: אסור להוסיף על אוהל ארעי בשבת ובי"ט.
חכמים: אסור לבנות אוהל ארעי אבל מותר להוסיף עליו.

ר"א דורש שני תנאים: שהכיסוי יהיה קשור, ושהוא יהיה מיועד לכך.

על איזה תנאי 'מוותרים' חכמים:

ר' אבא: מספיק שהפקק יהיה מיועד לכך - זוהי שיטת רשב"ג בברייתא לגבי קנה הנועל את הדלת.
ר' ירמיה: מספיק שהפקק יהיה קשור - זוהי שיטת ר' יהודה בברייתא לגבי נגר הנועל דלת.

ר' יוחנן: הלכה כרשב"ג שבברייתא.
רב עמרם: הלכה כחכמים שבמשנה כנגד ר' אליעזר.

עיין ביאור מושגים

אם שכח אבן המכסה חבית, יש להטות החבית כדי שהאבן תיפול.

רבה: אם הניח בכוונה החבית נאסרת כי היא בסיס לדבר האסור.
רב יוסף: אם הניח בכוונה החבית מותרת כי היא נחשבת כלי אפשרויות אלו תלויות בשאלה אם צריך מעשה להגדיר חפץ ככלי או שדי במחשבה.

חומרי גלם שרגילים להשתמש בהם ככלי:
רשב"ג: מספיקה מחשבה כדי להגדירם ככלי ולהתירם בטלטול בשבת - וכך נפסק להלכה.

חומרי גלם שלא רגילים להשתמש בהם ככלי:
ר' אמאי: מספיקה מחשבה כדי להגדירם ככלי ולהתירם בטלטול.
ר' אסי: צריך מעשה בגוף החפץ כדי להגדירו ככלי ולהתירו בטלטול.

ר' אמאי ור' אסי: נחלקו בפרשנות לסיפור של רבי שהורה לתלמידיו להכין בע"ש את הלבנים לשיבה:
ר' אמאי: ניקוי האבן מספיק כדי להגדירה ככלי.
ר' אסי: הם סידרו את האבנים כדי שלא יצטרכו לטלטלם בשבת - הם לא הפקיעו מהם את מעמד מוקצה.

משנה

כיסוי כלים עם בית אחיזה:
ת"ק: של כלים ושל קרקע - אינם מוקצה.
ר' יוסי: של כלים - אינם מוקצה.
של קרקע - מוקצה.

ר' יוחנן: הכיסוי אינו מוקצה רק כשיש לו צורת כלי.

לאור דברי ר"י הדורש צורת כלי יש להסביר את המשנה:
כיסוי קרקע - כולם מודים שאם אין בית אחיזה - אסור.
כיסוי כלים - כולם מודים שגם אם אין בית אחיזה - מותר.
המח' בין התנאים היא: או בכיסוי כלים שחיברו לקרקע או בכיסוי של תנור המחובר לקרקע - האם יש לדמותם לכלים או לקרקע.